

اولویت های مورد انتظار کاربران در راستای ارتقاء کیفیت محیطی بافت های فرسوده

نمونه موردی: بازار سنتی کرمانشاه

حسن سجاذزاده^۱، مهدی ملکی زاده^۲، بهنوش ملکی زاده^۳

چکیده

در حال حاضر بسیاری از شهرهای کشور با مساله ای به نام بافت فرسوده مواجه هستند، که اکثرا هسته های قدیمی شهرها بوده و به مرور زمان دچار فرسودگی و عدم کارایی شده اند. در این میان، بازارهای سنتی شهرها نه فقط به خاطر ارزش های میراث فرهنگی، بلکه به خاطر پیوند آنها با زندگی روزمره اهالی شهر، فضاهای بسیار مهمی، محسوب می گردند. این پژوهش، با روش توصیفی - تحلیلی و با گردآوری اطلاعات به دو طریق اسنادی و میدانی، به بررسی و ارزیابی اولویت ها در جهت بهبود کیفیات محیطی فضای بازار سنتی کرمانشاه با پرسش از اهالی بازار پرداخته است، تا بدین وسیله بتواند اولویت ها و نیازهای ضروری در جهت بهبود بافت های سنتی و شهری را شناخته و مسیر بهتری را جهت حفظ و احیاء این گونه فضاها و بافت های باارزش، فراهم نموده و از انزوای و کسالت آوری بیشتر این گونه فضاها، جلوگیری نماید. مهمترین اولویت های کاربران در این گونه فضاها عبارت بودند از توجه به معاصر سازی بافت و فضای بازار، جلوگیری از متروکه شده بیشتر فضای بازار، و رونق ویژگی های فعالیتی در آن می باشد.

^۱ . نویسنده مسئول، استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان، آدرس: همدان، میدان فلسطین، بلوار غبار همدانی.

^۲ . دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه علوم تحقیقات کرمانشاه

^۳ . دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان

واژگان کلیدی: بافت فرسوده، کیفیت محیطی، بازار سنتی، کرمانشاه

۱- مقدمه

هم اکنون شهرهای ایران با مساله ای به نام بافت های فرسوده و تاریخی شهر درگیر شده اند که با زندگی جدید شهری و مشخصات یک شهر مدرن ناسازگار و ناهماهنگ است. کالبدشناسی ساختاری و عملکردی این بافتها نشان دهنده تجلی مشکلاتی نظیر تعارض با ساختار کلی شهر، تراکم و تمرکز جمعیت و فعالیتهای افول اقتصادی، افول کیفیت کالبدی، کاهش ارزشهای محله ای و سکونت، افول کیفیتهای اجتماعی، شرایط نامطلوب زیست محیطی، دشواری های دسترسی و مشکلات ترافیکی و انحطاط کیفیتهای فرهنگی و بصری بوده است. ساماندهی از نوع شهری آن به همزیستی انسانها می پردازد و این به معنای ایجاد شرایط زندگی بهتر برای همگان و تکامل تشکیلات شهری است. ساماندهی بازار کرمانشاه و به طور کلی بافتهای فرسوده مداخله ای است در جهت ارتقاء کیفیت کار و زندگی شهری در اینگونه بافتها که در مقابل زوال تدریجی آنها انجام می شود (وزین، ۱۳۷۸، ص ۱۷۹). پهنه های تاریخی شهر کرمانشاه جلوه گاه حضور فعالیت های رسمی و غیر رسمی تعدادی است که گر چه در نگاه اول متضاد و ناهمخوان به نظر می آیند، به مرور زمان و با تغییرات ساختار کالبدی، سازمان مناسبی یافته و شکل و محتوای آنها در تلفیق با یکدیگر خاستگاه بهترین نمونه های فضای شهری ایرانی شده است؛ اما آنچه امروزه این محلات را به گروههای مساله دار بدل کرده فرسودگی (کالبدی، اقتصادی، اجتماعی) بر اثر گذر زمان و آسیب پذیری مصالح آنهاست.

۱-۱- اهمیت و ضرورت

بافت فرسوده بازار در مرکز کلان شهر کرمانشاه و در مجاورت بافت فرسوده فیض آباد زمینه ساز پیدایش تنگناهای کالبدی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فوق الذکر شده است. از این رو ساماندهی فضایی و توانمند سازی کسبه بازار در پروسه احیاء و تجدید حیات به نگرشی سیستمی و رویکردی همه جانبه با برنامه ریزی کان نیاز دارد.

به منظور حفظ بافت به صورت زنده و خودجوش، حضور ساکنان محلی ضروری است، اما متأسفانه به علت فقدان تسهیلات در بافت و معاصر نشدن آن، ساکنان اصیل و قدیمی مهاجرت کرده و بعضاً افراد بیگانه با محل بدون آگاهی و تنها به علت اقتصادی (ارزش پایین